
Redactioneel

Traditiegetrouw opent het decembernummer van Over.Werk met het **Trendrapport Vlaamse arbeidsmarkt**. Wouter Vanderbiesen en Wim Herremans lichten aan de hand van een reeks trendindicatoren de (bescheiden) groei van de economische activiteit en de (voorzichtige) heropleving van de Vlaamse arbeidsmarkt toe. De meeste indicatoren evolueren gunstig, maar het is nog te vroeg om van een substantieel, duurzaam herstel te spreken. Raf Boey stelt in een tweede bijdrage vast dat de kortdurige werkloosheid dan wel daalt, maar dat de langdurige werkloosheid in Vlaanderen toeneemt. Hij bespreekt de oorzaken van deze stijging, die problematisch te noemen is, gezien de negatieve impact van werkloosheidsduur op arbeidsmarktkansen.

De katern **Gepubliceerd** vat aan met vijf artikels over *vraag en aanbod van arbeid*. Monique Ramiou, Ursula Holtgrewe en Vassil Kirov stellen vast dat er sinds het begin van deze eeuw opnieuw meer academische belangstelling is voor jobs met een slechte jobkwaliteit. In het Europese WALQING-project onderzochten ze waar er nieuwe jobs 'aan de onderkant' zijn gecreëerd en hoe het precies met hun kwaliteit zit. Globaal bevestigt de studie dat zwaar werk niet meteen zal verdwijnen. De auteurs stellen dat het niet alleen economisch, maar ook maatschappelijk belangrijk is om blijvend te investeren in de kwaliteit van dit soort jobs. In een tweede artikel vat Hendrik Delagrange de belangrijkste bevindingen samen uit een enquête over de groei en groeiverwachtingen van Vlaamse ondernemingen en organisaties. Hij kijkt onder meer naar het verband tussen innovatie en groei, en de mate waarin groei al dan niet gepaard gaat met moeilijkheden in het aanwerven van personeel. An De Coen, Maarten Gerard en Daphné Valsamis lichten vervolgens twee VIONA-studies toe. Het Vlaams

Regeerakkoord voorziet in een hervorming van het systeem van Plaatselijke Werkgelegenheidsagentenschappen (PWA), met als doel bestaande tewerkstellingsmaatregelen op termijn onder te brengen in één systeem van tijdelijke werkervaring. Om deze hervorming vlot en efficiënt te laten verlopen, is een goed inzicht nodig in de werking van de PWA-vzw's, het bereik van hun werking en positionering van het stelsel ten opzichte van gelijkaardige maatregelen. Op al deze kwesties gaan de auteurs uitgebreid in. Een tweede studie neemt de situatie van de Vlaamse dienstencheque-ondernemingen onder de loep. Aspecten die aan bod komen, zijn de financiële toestand van deze ondernemingen, de ondersteuning van hun personeel en de kwaliteit van de tewerkstelling. Op basis van hun bevindingen formuleert het team een reeks aanbevelingen op korte en langere termijn om de continuïteit van het dienstenchequesysteem in Vlaanderen te verzekeren. Anet Weterings en Gusta van Gessel-Dabekaussen bespreken vervolgens de mogelijkheden en moeilijkheden van grensoverschrijdend werken, waarbij zij focussen op de Nederlands-Belgische grens. Het is duidelijk dat er veel factoren zijn die grensoverschrijdend werken belemmeren, wat maakt dat het zoekgebied van werkgevers en werknemers in de grensregio's beperkter is dan in de centraler gelegen regio's. Internationale samenwerking en afstemming, zowel op nationaal als regionaal vlak, kan het 'grenseffect' echter milder en heel wat nieuwe tewerkstellingskansen scheppen.

Activering staat centraal in twee bijdragen van Sarah Vansteenkiste en Marijke Verbruggen. Een eerste artikel, waaraan ook Jessie Koen meeschreef, zoomt in op het zoekgedrag van werklozen. Werklozen kunnen op verschillende manieren naar een nieuwe job zoeken, bijvoorbeeld heel gefocust of

juist willekeurig. De studie gaat na hoe dergelijke zoekstrategieën de kans op hertewerkstelling beïnvloeden, en wat de impact is op de kwaliteit van deze nieuwe jobs. Ook de tweede studie behandelt kwalitatieve aspecten van zoekgedrag, maar dan binnen de specifieke context van eerdere onderwerkstelling. Ondertewerkstelling, een job beneden je capaciteiten uitvoeren, komt ook in Vlaanderen steeds vaker voor. De auteurs bekijken onder andere welke zoekstrategieën werklozen die eerder ondertewerkgesteld waren het best hanteren om terug een job op (hun) niveau te vinden.

In een eerste bijdrage over *doelgroepen* bestudeert Faiza Djait, voortbouwend op de Herkomstmonitor van het Departement Werk en Sociale Economie, de uitkeringsafhankelijkheid van de bevolking met een niet-EU-herkomst. De bevolking met een herkomst van buiten de Europese Unie vormt een steeds groter deel van de totale bevolking op arbeidsleeftijd in Vlaanderen. Hun arbeidsdeelname blijft evenwel achter op die van de bevolking met een Belgische herkomst. Wel is de tweede generatie iets vaker aan het werk dan de eerste. Het aandeel NEET-jongeren (Not in Employment, Education or Training) ligt in Antwerpen een derde hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Lokale beleidsaandacht is dus aangewezen. Johan Desseyn en Kathleen Hoefnagels becijferden de omvang van deze groep en lieten jongeren aan het woord die zich in een NEET-situatie bevinden, uit een NEET-situatie komen of dicht in de buurt komen van NEET. Dit belevingsonderzoek analyseerde de moeilijkheden die deze jongeren ervaren, de hulp die ze kunnen gebruiken en de toekomstperspectieven die ze zelf zien. De onderzoekers formuleren een reeks aanbevelingen die de Stad Antwerpen en VDAB-Antwerpen kan helpen om de lokale NEET-jongeren dichterbij werk te brengen.

In de rubriek *loophanen* bekijken Lieve Vanderleyden en Marc Callens de combinatieproblematiek rond arbeid en gezin in een breed perspectief. Zo wordt aandacht besteed aan diverse gezinsvormen en verschillende levensfasen, en ook de component

arbeid wordt ruim benaderd. Het artikel gaat in op enkele belangrijke aspecten in de combinatieproblematiek, zoals de rol van onderwijs en de (ongelijke) voorkeuren en keuzes van mannen en vrouwen. Jana Deprez, Sylvie Boermans, Martin Euwema en Jeroen Stouten stellen vast dat de vele, populaire uitspraken over verschillen tussen generaties op de werkvloer lang niet allemaal wetenschappelijk onderbouwd zijn. Via een gestructureerd overzicht van de academische literatuur sinds 1961 geven ze meer inzicht in welke verschillen toegedicht kunnen worden aan generaties, en welke eerder samenhangen met leeftijd.

Afronden doen we met twee bijdragen met een duidelijke link naar het *arbeidsmarktbeleid*. De zesde staatshervorming hevelde het doelgroepenbeleid over van het federale niveau naar de gewesten. Ludo Struyven, Georges Van Landeghem en Sam Coomans gaan de impact van de regionalisering van de doelgroepenkorting na voor het Brussels Gewest. Het hoofdstedelijk gewest kent immers een grote inkomende pendel vanuit het Vlaams en Waals Gewest, wat maakt dat een flink deel van de Brusselse subsidies niet de Brussels bevolking ten goede komt, maar wel inwoners van de andere gewesten. De studie becijfert de omvang van deze nettotransfers vanuit Brussel en berekent ook de theoretische impact van de regionalisering voor twee grote doelgroepen, met name de jonge en 'oudere' Brusselaars. Tot slot evalueren Bart Cockx en Stijn Baert de 'proeftuin trajecttendering', dit is de uitbesteding van verplichte begeleidings- en opleidingstrajecten voor langdurig werklozen aan private partners. Zij onderzoeken of deze private partners – waarbij het onderscheid gemaakt wordt tussen for-profit- en non-profitorganisaties – al dan niet efficiënter werken dan de VDAB. Er zijn indicaties dat vooral de for-profitpartners iets betere resultaten behalen tegen een lagere kostprijs, maar het ultieme antwoord is – zoals meestal – minder eenduidig.

Veel leesplezier!
Het redactieteam